

KATONA JÓZSEF SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS FELNŐTTOKTATÁSI GIMNÁZIUM

OM: 035280
1138 Budapest, Váci út 107.

PEDAGÓGUS ETIKAI KÓDEX 2014.

(Elfogadta a Nevelőtestület 2014. március 31-i értekezletén.)

PEDAGÓGUS ETIKAI KÓDEX

„A Kódex nem az egész embert átmelegítő, rendíthetetlenül megvalósult erkölcs maga – csak mankó, amelyet majd egyszer eldobhatunk, mert a töréseket kihevert, ép csontozatú emberlénynek már semmiféle külső támogatásra sem lesz szüksége. De addig örüljünk neki: használjuk. Segít. Erősít. Véd.” (Jókai Anna)

Bevezető

Az etikai kódex nem illemszabályok és előírások gyűjteménye, nem is olyan kézikönyv, amely részletesen szabályozza a nevelők felelős cselekvését. Csupán azokat az íratlan, de közmegegyezéssel elfogadott etikai normákat sorolja fel, amelyek mindenkor időszerűek. Nem szankcionáló jellegűek, de feltétlenül irány- és útmutatók az intézmény tanárai és dolgozói számára.

A pedagógus a lelkiismeretétől vezérelt személy. Mint ilyen, azt igényli, hogy – legalábbis viszonylagosan – bizonyos lehessen cselekedetei helyességében. E kódex olyan normákat kíván rögzíteni, amelyek jogi eszközökkel nem, vagy csak kevéssé foghatók meg, de etikai értelemben megragadhatók.

A kódex megalkotásának az a célja:

- hogy a megegyezésen alapuló szabályok elfogadása, valamint a velük való azonosulás révén erősítse pedagógusaink belső összetartozását, s ezáltal társadalmi megbecsültségét,
- hogy méltán erősítse a tanárok emberi tartását, türelmét, megértését, helyes önbecsülését és nem utolsó sorban méltóságát,
- hogy igazodási pontokat nyújtson olyan helyzetekben, amelyek nem szabályozhatók pusztán jogi eszközökkel, segítse az egységes fellépést,
- hogy tájékoztassa az iskola partnereit a pedagógus munkavégzésének, erkölcsi normáiról.

A szakmai etikai kódex érvényességi köre:

A kódex érvényességi köre kiterjed minden olyan pedagógusra, akik a Nemzeti Köznevelési Törvény által meghatározott pedagógiai tevékenységet folytat, és hivatását a Katona József Szakközépiskola és Felnőttoktatási Gimnáziumban (1138 Budapest, Váci út 107. OM azonosító: 035280) gyakorolja.

Minden pedagógusra csak annyi vonatkozik belőle, amennyi a betöltött munkakörére értelemszerű-en érvényes.

Az intézménnyel közvetlenül vagy közvetve kapcsolatban álló pedagógusokra nézve ajánlásnak tekinthető.

A mindenkor aktuális kódex érvényességét kijelentjük a nevelési programunkban.

Általános elvek:

- A tanítás nehéz és igényes munka. A pedagógus egész személyiségével nevel. Nevelési tényezőnek számít minden szava, megnyilvánulása. Tudatában kell lennie annak, hogy mindig vonzó, követésre méltó, emberségében föltétlenül őszinte és

egyenes legyen, s hogy tevékenysége nem csupán fizetett foglalkozás, hanem választott hivatás.

- A tanári hivatást a humánus gondolkodású, megértő, szakját szerető emberek választják és munkájukban is ezt képviselik.
- Megjelenésében kulturált, ápoltság, mértéktartó. Nem felejtetheti, hogy öltözködése, beszédmódja is nevelőerővel bír.
- A pedagógus nem saját népszerűségére törekszik, hanem mindig neveltje jövője, fejlődése, kibontakoztatása irányítja nevelői tevékenységét. Igyekszik az igényes, nevelő szeretet együttes gyakorlására.
- Szaktárgyától függetlenül törekszik arra, hogy beszédmódja, mondanivalójának igényes, árnyalt, pontos, szép magyar nyelvi megformálása is mintául szolgálhasson tanítványainak.
- A nevelő egyik legnagyobb magatartásbeli erénye a tanórai pontosság, a szakmai munka rendszeressége és egyéni megnyilvánulásában a kiszámíthatóság.
- Kollegáiról a diákok és a szülők előtt tisztelettel beszél.
- Tisztelettel és megbecsüléssel fordul minden kollégájához (tanár és más dolgozó) felé.
- Iskolájával kapcsolatos bizonytalan vagy igaztalan híresztelések tisztázására törekszik. Saját iskolájáról kifelé minden körülmények között reálisan, de pozitív töltettel nyilatkozik.
- A tanítványairól, a szülőkről és az iskola belső információiról illetékteleneknek nem beszél, az így szerzett információkat „szolgálati titokként” kezeli.
- Testi és lelki egészségét ápolja. Betegség esetén csak abban az esetben végzi tovább a munkáját, ha az tanítványaira, kollégáira és magára nem ártalmas.
- Amennyiben politikai szerepet vállal, akkor azt időben és térben határozottan elkülöníti a nevelőmunkától.
- A pedagógus, mint ember, tévedhet és hibázhat, de etikai kötelessége a hibák megelőzése, illetve a kijavításukra való törekvés.
- Értelmiségi szerepéhez életvitelével és erkölcsiségével – saját egyénisége vállalása és megmutatása mellett – mindig méltó marad. Folyamatosan fejleszti műveltségét a kultúra, a tudományok és a gyakorlati élet területén.
- Megnyilvánulásaival képviseli a természettisztelő magatartást, a környezettudatos életvitelt, a fenntartható fejlődést.

Szakmai etikai normák:

- A nevelő köteles tudását, szakmai fölkészültségét folyamatosan mélyíteni, a szaktárgyaival kapcsolatos újabb eredményeket figyelemmel kísérni.
- Állandó önképzéssel gyarapítja, fejleszti a hivatása gyakorlásához szükséges tudását, képességeit, módszereit, ezzel küzd az elszürkülés és a kiegészítés ellen. Kiemelten a következő értékek tekintetében fejleszti személyiségét: emberszeretet, optimizmus, lelkiismeretesség, igazságérzet, megbocsátani tudás, nyíltság, türelem,

empátia, önzetlenség, a másság elfogadása, önismeret, önkontroll és felelősségvállalás.

- A pedagógus a szakmai munkájában megalapozott és igényes. Hivatása felelős teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a kommunikáció készség kialakítása. Tekintélyt tudása és hiteles embersége alapozza meg.
- A nevelőtestület egységes követelményrendszer kialakításával törekszik hatékonyabb nevelő-oktató munkára, korrekt szakmai és munkatársi együttműködésre. Ezt az a tény indokolja, hogy a növendékeket nem egy pedagógus részéről, hanem a nevelők közösségétől érik nevelő hatások.
- Természetes, hogy szakmai vagy egyéb probléma esetén kollégái segítségét kéri.
- Az intézmény munkatervének megvalósulását figyelemmel kíséri, és szükség esetén módosítja.
- Önkritikusan viszonyul saját munkájához, azt állandóan ellenőrzi és értékeli. A külső szakmai ellenőrzést és értékelést nyitottan, együttműködően, de megalkuvás nélkül fogadja.
- Törekszik arra, hogy az iskolába érkezése, órakezdése és zavartalan óra vezetése, kezdése és befejezése, példaértékű legyen. Figyel arra, hogy indokolatlanul óra alatt, ne hagyja magára a tanítványait, hogy telefonja ne zavarja feleslegesen az órai munkát.
- Felkészülten vesz részt a helyi nevelési és egyéb intézményi dokumentumok megalkotásában, elfogadásában és érvényre juttatásában.
- Kollégái helyettesítését a nevelés szempontjainak érvényesítésével látja el
- Gyakorlati és elméleti munkájával, valamint szakmai szervezetekben kifejtett tevékenységével hozzájárul a nevelésügy fejlődéséhez.
- A pedagógus munkája a következő mutatók alapján értékelhető:
 - képzettsége,
 - növendékeinek tapasztalható fejlődése,
 - kötelességeinek teljesítése,
 - személyiségének fejlődése, hiányosságok megszüntetésére való törekvés,
 - az etikai normák megtartása.

A tanár-diák kapcsolat etikai normái:

- A nevelő tanítványait kellő bölcsességgel formálja és koruknak, nemüknek megfelelő magatartásformával irányítja. Sokféle szempontból kiegészítheti a szülők igyekezetét.
- A felelős tanár, tanuló egyéniségét és emberi méltóságát mindenkor tiszteletben tartja, nem bántalmazza, nem alázza meg, nem él vissza a tanulói bizalmával. Céljainak elérésére sem testi, sem lelki erőszakot nem alkalmaz, játzmákat nem folytat, de a szociológiai értelemben vett hatalmi pozícióját az oktató-nevelő munka érdekében folyamatosan fenntartja a tanulókkal szemben.

- Döntéseiben minden esetben szem előtt tartja a „gyermek mindenképp” érdekének érvényesülését. Döntéseit a növendékek érdekeit és érdeklődését szem előtt tartva hozza meg, illetve a tanulócsoporthoz és az egyes tanulók érdekeit folyamatosan mérlegeli, ütközteti.
- Az ismereteket és véleményeket felelősen közvetíti növendékeinek, nyitott marad más vélekedésekre, ha azok hiteles, konkrét, tárgyi tudásra alapozódnak vagy nem kirekesztőek.
- Következetesen és igazságosan osztályoz. Az osztályzás sohasem a megtorlás vagy a fegyelmezés eszköze a nevelő kezében, mégis komoly nevelési tényező – ennek tudatában kell lennie. Bizonyos határig minden tanítványának megadja a javítás lehetőségét.
- A tanulók írásbeli munkáit minél előbb (házi rend: 10 munkanapon belül) kijavítja, annak érdekében, hogy tanítványai időben kapjanak visszajelzést a tananyag elsajátításának mélységéről.
- Tanítványai között hátrányos megkülönböztetést nem alkalmaz, tiszteletben tartja egyéniségüket és emberi méltóságukat.
- Iskolai rendezvényeken és az ügyeletek ellátásakor is a nevelés szempontjait tartja szem előtt.
- Segíti tanítványai pályaválasztását, ha ideje engedi, érdeklődik a volt növendékek életpályája iránt.
- Növendékei érdekeit szem előtt tartva felkészíti őket versenyekre, nyilvános szereplésekre.
- Felelősen választ tankönyveket és taneszközöket, nem okoz irreális terheket sem az iskola, sem az érintett családok számára.
- A pedagógus iskolai tevékenységében gyakran végez problémamegoldást, feszültségoldást, az ehhez szükséges légkör megteremtésében segítségére lehet a humor is, amely nem tévesztendő össze a lelki sérülést is okozó gúnyolódással.
- A nevelő a tanítványaitól vagy tanítványairól a birtokában levő ismereteket, amíg azok a tanítvány érdekeit szolgálják, bizalmasan és titkosan kezeli, tanítványaival nem közöl rájuk nem tartozó tényeket. A nevelő az iskola szabályzataiban előírt titoktartást nem szegheti meg.
- A nevelő soha nem teheti meg, hogy kollégájával kapcsolatos panaszait kiviszi a növendékek közé, de még súlyosabb eset az, amikor a növendékeket az érintett kolléga ellen hangolja. Nem csorbíthatja kollégái emberi és szakmai hitelét.
- Akkor fegyelmez vagy büntet, amikor szakmai szempontból ezt tartja a legcélravezetőbb pedagógiai eljárásnak. A fegyelmezés és a büntetés, a munkafegyelmet és a közös tevékenységet zavaró, valamint a saját és a mások fejlődését gátló, romboló cselekedetek megítélése az iskola nevelési programjában foglaltaknak megfelelően történik.
- Ha növendékei igénylik, segítséget nyújt személyes konfliktusaik, problémáik megoldásában.

- Kapcsolata a diákokkal szigorúan mester-növendék kapcsolat. Segíti tanulói testi, szellemi, erkölcsi fejlődését, önmegvalósítását. Szerelmi vagy szexuális kapcsolatot nem kezdeményez, és nem viszonz a diákokkal.
- A tanár magánéleti, vagy állampolgári problémáit nem viszi a tanulók közé.
- Diákjait vagy az iskola más tanulóját magáncéllal munkára nem kéri, nem készíti.
- Saját tanítványait anyagi ellenszolgáltatásért külön nem tanítja.
- A tanár és a tanítványok iskolán, illetve tanítási időn kívüli kapcsolata, tevékenysége bizonyos ésszerű határokon belül, illetve felelős felnőtt- rá bízott kiskorú diák, vagy nagykorú diák kapcsolati szinten tartandó.
- A tanár infokommunikációs rendszereken, felületeken, eszközökön megjelenő nyilvános vagy a diákokkal megosztott adatai, információi, magánéletének részletei összhangban kell, hogy álljanak az etikai kódex normáival.

A pedagógus szakmai kapcsolatainak etikai normái:

- Szakmai kapcsolataiban az értékek tisztelete, a kollégák megbecsülése és a pedagógushivatás iránti elkötelezettség dominál. Aktívan részt vesz iskolája szervezeti kultúrájának alakításában.
- Folyamatos kollegiális munkakapcsolatot tart és együttműködik a nevelőtestület tagjaival nevelési és szakmai kérdésekben. Érdeklődik kollégái munkája iránt, tapasztalatait megosztja velük.
- Nyitottan fogadja a nevelőtársak szakmai észrevételeit, akár elismerők, akár kritikusak rá nézve. Saját szakmai megállapításainak korrekt módon ad hangot, akár elismerők, akár kritikusak másokra nézve.
- Méltó módon képviseli iskoláját és a pedagógus-hivatást. Minden jogos eszközt igénybe vesz iskolája és szakmája jó hírének öregbítésére. Sem tetteivel, sem nyilatkozataival nem csorbítja az intézménye és hivatásunk hírnevét.
- Iskolánkban a vezetők és a munkatársak közötti kapcsolatot a korrektség, a tárgyilagosság, az őszinteség, a kölcsönös bizalom és tisztelet jellemzi.
- Az oktatási intézmény jó légkörét elsősorban a nevelők egymás iránti nyílt és őszinte viszonya biztosítja. Ez megmutatkozik a nevelők kölcsönös bizalmában és megbecsülésében, a szakmai tapasztalatok megosztásában, az egymástól való tanulás örömeiben, a jó tanácsok elfogadásában, a baráti kapcsolatokban, egymás tudásának elismerésében, a problémák megoldásának közös keresésében és abban, hogy egymás szaktárgyait fontosnak tartják.
- Olyan munkatársaknak tekinti kollégáit, akikkel közös ügyük a nevelés. Ezért kapcsolatukat mindig a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg.
- Az iskola színvonalas működése érdekében valamennyi nevelőnek felelős kötelessége az azonos vagy hasonló szakos kollégákkal együtt munkaközösségben dolgozni, kollégák szakmai tekintélyét megőrizni, emelni. A munkaközösségben arányos és méltányos teherviselésre kell törekedni.
- Szakmai, tudományos vagy pedagógiai vita, nézeteltérés nem szülhet haragot. A vitás kérdéseket a nevelők egymás között, a növendékek távollétében tisztázzák.

- Módszereinek, eljárásainak megválasztásában a pedagógusnak szaktárgya természetéhez illő önállósága, szabadsága van, ezzel a szabadsággal azonban nem élhet vissza.
- A nevelők csak akkor várhatnak el viszont-tiszteletet, ha az intézmény nem pedagógusi munkakörben alkalmazott dolgozóit is munkatársaknak tekinti a közös nevelői és oktatói célok megvalósításában. Személyükben ezek a dolgozók is válhatnak nevelési tényezővé, amint kapcsolatba kerülnek a fiatalokkal. Így a munkatársi viszony a pedagógusok és az egyéb alkalmazottak között a kölcsönös megbecsülésre épül, s ez a növendékek szemében jó példaként szolgál. Ugyanakkor a nem pedagógus alkalmazottaktól is elvárható a szolgálatkészség az egész intézmény javára.

A nevelő tanítványai szüleikhez, családjához való viszonyának etikai normái:

- A pedagógus és a szülő kapcsolata egyenrangú személyek partneri kapcsolata, mely egyetlen területen a pedagógiai kompetencia területén aszimmetrikus. Itt – a szaktudása alapján – a nevelő vezető szerepe érvényesül.
- A kapcsolat alapja a kölcsönös megbecsülés.
- Az iskola nevelője nevelési célú kapcsolatot épít ki a szülőkkel, de sem a gyermek, sem a szülő bizalmával nem élhet vissza.
- Legyen mindig kész arra, hogy a szülőkkel minden, a gyermekre vonatkozó ismeretét megossza. Véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, szorítkozzék a gyermek szellemi, lelki, testi fejlődésére. Vannak esetek, amikor ez a tájékoztatás bölcs mérlegelést igényel. A nevelő döntését, illetve felelős cselekvését ilyenkor egyedül a gyermek érdeke szabja meg.
- A nevelő a szülőktől a gyermekükért végzett pedagógusi tevékenységéért ellenszolgáltatást nem vár és nem is fogadhat el, főleg ha az lekötelezettséghez vezethet. Ugyanakkor a pedagógus egyenrangú baráti kapcsolatot is kiépíthet a szülővel, de folyamatosan mérlegelnie kell, hogy ez a kapcsolat mindig pozitív hatással legyen a szülő gyermekére.
- Az osztályfőnök törekedjék a rábízott tanulók családi hátterét, problémáit a nevelés hatékonysága érdekében megismerni.
- A szülőkkel folytatott egyéni beszélgetések során elhangzott családi vonatkozással bíró információkat a tanár titokban tarja, illetőleg csak a növendék érdekében használhatja fel, ügyel a növendékek és szüleik jó hírnévhez fűződő jogainak érvényesüléséről.
- A szülők anyagi helyzetének ismeretében, ha szükséges, diszkréten kezdeményezheti a szociális segítségnyújtás formáit.
- A pedagógus a szülők között nem tehet különbséget, kapcsolatai egyenlők.
- Szülői értekezleten a pedagógus csak az egész tanulócsoportot érintő kérdéseket, gondolatokat, feladatokat tárgyalhatja. Kerülnie kell az egyes tanulót, így szüleit is (azonosítható módon) megszegényítő, teljesítményére, helyzetére utaló értékeléseket, minősítéseket, megjegyzéseket.

- Az egyéni beszélgetések során is a gyermek iránti szeretet a mérvadó. Először kiemeljük, hangsúlyozzuk a dicsérhető pontokat, majd a javítandókat úgy adjuk elő, hogy a szülő érezze a kibontakozás perspektíváját, ismerje fel, hol tud segíteni.
- A különféle pénzgyűjtések csak a szülők teljes körű egyetértésével történhet. A pénz felhasználásáról pontos elszámolás készül a szülőknek.
- A szülők munkáját saját céljaira nem veszi igénybe. A szülők iskolai munkavégzése is csak a legszükségesebb esetben indokolt. A szülők önkéntes segítségnyújtása természetesen elfogadható (pl. osztálykirándulás).

Az etikai bizottság

1. Az etikailag vitatható kérdésekben az etikai bizottság illetékes véleményt mondani. Az etikai bizottság választás útján szerveződik. A háromfős bizottság tagja egy-egy pedagógus úgy, hogy képviseltetve legyen a nappali és a felnőttoktatási tagozat, valamint az osztályfőnöki munkaközösség. Tagjaik legalább tízéves szakmai gyakorlattal rendelkezzenek az intézményben, pályájukon semmiféle esetben nem érte őket elmarasztalás, és élvezzék a nevelőtestület kétharmadának bizalmát.
2. Az etikai bizottság jogköre annyi, hogy az érintettek meghallgatása és a vonatkozó dokumentumok tanulmányozása után véleményt mondanak etikai kérdésekben, s azt a nevelőtestület körében nyilvánosságra hozzák. Összehívását írásos formában, az iskola igazgatójához beadva az iskola bármelyik munkavállalója kezdeményezheti. Az etikai tisztaság feletti örökösükkel védelmet is nyújtanak, csökkentve a pedagógusok olykor tapasztalható kiszolgáltatottságát.
3. Megválasztása és működése saját működési szabályzat alapján történik, melynek elfogadása a nevelőtestület hatásköre többségi szavazással.

Záró rendelkezések

1. A Katona József Szakközépiskola és Felnőttoktatási Gimnázium Pedagógus etikai kódexe a 2013/2014-es tanév első napján lép életbe.
2. A Katona József Szakközépiskola és Felnőttoktatási Gimnázium Pedagógus etikai kódexét a nevelőtestület kétharmados többséggel fogadhatja el.
3. Az intézmény etikai kódexét az új munkatársakkal felvételük előtt meg kell ismertetni.
4. A tanév záró- nyitó értekezleten minden évben felülvizsgálható és szükség szerint konszenzussal módosítható.

Záradékok

1. Az Katona József Szakközépiskola és Felnőttoktatási Gimnázium Pedagógus etikai kódexével kapcsolatban az intézmény iskolaszéke véleményt nyilvánított, javaslatokat tett és kifejezte egyetértését.

Budapest, 2014. március 26.

az Iskolaszék elnöke

2. Az Katona József Szakközépiskola és Felnőttoktatási Gimnázium Pedagógus etikai kódexét a nevelőtestület 2014.március 28 - án elfogadta.

Budapest, 2014. március 31.

igazgató

1. számú melléklet:

A Pedagógusok elvárásai

(az állam, a fenntartók, a pedagógusképző intézmények és a társadalom iránt megfogalmazva, a Független Pedagógiai Fórum által készített Pedagógus Szakmai Etikai Kódex –[szerk.: Hoffmann Rózsa] – nyomán)

1. Képzés és továbbképzés

1.1 A pedagógus alapdiplomát kibocsátó felsőoktatási intézményeknek a leendő pedagógusokat fel kell ruházniuk a ismeretekkel, készségekkel és jártasságokkal.

1.2 A diploma kibocsátás előtti képzés szerves részét alkotja a tanulmányi idő kb. 15-25%-át kitevő pedagógiai gyakorlat.

1.3 A képzés részeként megfelelő gyakornoki időt kell biztosítani a leendő pedagógus számára.

1.4 A pedagógus fejlődését, önképzését és továbbképzését a munkáltatónak elő kell segítenie, és a sikeresen befejezett továbbképzést elismerésben kell részesítenie.

2. A pedagógus helye a társadalomban

2.1 A pedagógust, mint a jövő nemzedékek nevelőjét tisztelet és megbecsülés illeti meg mind az állam és annak intézményei, mind a polgárok részéről.

2.2 A pedagógus a hivatásával össze nem függő feladat végzésére, értelmiségi életmóddal ellentétes szerepkörre nem kényszeríthető

3. A pedagóguspálya

3.1 A pedagógusképző intézményből kikerülő pályakezdő pedagógus elvárja, hogy első munkahelyén szeretettel fogadják, és törődjenek pályakezdésének gondjaival.

3.2 A pedagógus pályája során, szakmai fejlődésének eredményeként, a *Kódex 2.5 pontjában* foglalt feltételek megléte esetén állandó vagy ideiglenes jelleggel megbízatásokat, tisztségeket vállalhat (lásd osztályfőnöki, vezetői, szakértői, szaktanácsadói, vizsgaelnöki stb.). E vállalásban a munkáltató nem akadályozza a pedagógust, hanem az előrehaladását ösztönzi.

3.3 A pedagóguspályán elért eredményeket a munkáltató, a fenntartó és az oktatásirányítás méltó módon ismerje el.

3.4 Az aktív pályát befejező pedagógus méltó visszavonulásáról gondoskodni elsősorban az intézményvezető és az intézményfenntartó dolga, de valamennyi pályatárs erkölcsi kötelessége is. A nyugállományba vonult pedagógust az aktívéhoz hasonló tisztelet és megbecsülés illeti meg. A megszerzett, kiérdemelt címeket joggal viseli.

4. A pedagógus kapcsolatai

4.1 A pedagógust kollégái, felettesei és az oktatásirányítás hiteles, a munkáját és a fejlődését segítő megfelelő információkkal kell, hogy ellássák.

4.2 Tanítványoknak és a szülőknek tiszteletet kell tanúsítaniuk iránta.

4.3 Kollégái, munkatársai, felettesei, a oktatásirányítás és a tömegkommunikáció részéről megilleti az a jog, hogy személyét, munkáját és hivatását megbecsüljék és méltóképpen elismerjék, tekintélyét ne csorbítsák.

5. A pedagógus munkájának ellenőrzése

A pedagógus munkája csak a vonatkozó jogszabályok alapján, szakmailag megalapozott, ismert kritériumok szerint ellenőrizhető és értékelhető.

6. A pedagógus munka- és életkörülményei

6.1 A munkakörülményeknek elő kell segíteniük azt, hogy a pedagógus a pályán megmaradjon, és ott jól érezze magát.

6.2 A munkakörülményeket humánus, demokratikus légkörnek, fejlett szervezeti kultúrának, az intézmény profilja által megkívánt taneszközöknek és tárgyi feltételeknek, az egészségvédelmi szempontokhoz igazodó munkahelyiségeknek és kulturált szociális létesítményeknek kell jellemezniük.

6.3 A pedagógus jogosult olyan javadalmazásra, amely biztosítja számára – családotól – az egészséges és az értelmiségi emberhez méltó életmódot.

2. sz. melléklet:

A Pedagógusok jogai és kötelességei (A 2011. évi CXCV. Törvény a Nemzeti Köznevelésről - alapján)

35. A pedagógus kötelességei és jogai

62. § (1) A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

a) nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,

b) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,

c) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,

d) előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására,

e) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,

f) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,

g) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,

h) a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

i) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,

j) a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szóvegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,

k) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

l) tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,

m) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,

n) pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

o) határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,

p) megőrizze a hivatali titkot,

q) hivatásához méltó magatartást tanúsítson,

r) a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

(2) A pedagógus hétévenként legalább egy alkalommal – jogszabályban meghatározottak szerint – továbbképzésben vesz részt. Megszüntethető – munkaviszony esetében felmondással, közalkalmazotti jogviszony esetében az alkalmatlanság jogcímén történő felmentéssel – annak a pedagógusnak a munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzésben önhibájából nem vett részt, vagy tanulmányait nem fejezte be sikeresen. Az első továbbképzés az első minősítés előtt kötelező. Mentésül a továbbképzési kötelezettség alól az a pedagógus, aki betöltötte az 55. életévét. Nem kell továbbképzésben részt venni annak a pedagógusnak, aki pedagógus-szakvizsgát tett, a vizsgák letétele utáni hét évben.

(3)

(4) A továbbképzési kötelezettség teljesítése szempontjából a külön jogszabályban meghatározottakon kívül csak olyan továbbképzés vehető figyelembe, amelynek programját az oktatásért felelős miniszter jóváhagyta és a program alkalmazására engedélyt adott. A pedagógus-továbbképzések nyilvántartását és ellenőrzését a hivatal az oktatásért felelős miniszter által kijelölt háttérintézménnyel közösen látja el.

(5)–(14)

63. § (1) A pedagógust munkakörével összefüggésben megilleti az a jog, hogy

a) személyét mint a pedagógusközösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartás, nevelői, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,

b) a pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés-oktatás módszereit megválassza,

c) a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket,

d) a 3. § (3) bekezdésében foglaltak megtartásával saját világnézete és értékrendje szerint végezze nevelő, oktató munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a gyermeket, tanulót,

e) hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez, intézményi és fenntartói információkhoz,

f) a nevelőtestület tagjaként részt vegyen a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programjának megalkotásában, elfogadásában és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat,

g) szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa, részt vegyen a köznevelési rendszer működtetésével, ellenőrzésével kapcsolatos megyei és országos feladatokban, pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában,

h) szakmai egyesületek tagjaként vagy képviselőjeként részt vegyen helyi, regionális és országos közneveléssel foglalkozó testületek munkájában,

i) az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, az intézmény SZMSZ-ében meghatározottak szerinti informatikai eszközöket,

j) az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, muzeális intézményeket és más kiállító termeket, színházakat jogszabályban meghatározott kedvezményekre való jogosultságát igazoló pedagógusigazolvánnyal látogassa,

k) az oktatási jogok biztosához forduljon.

(2) Az (1) bekezdés j) pontjában meghatározott jog megilleti azt is, akit pedagógus-munkakörből helyeztek nyugállományba.

(3) A munkáltató a pedagógus-munkakörben, a pedagógiai előadó és pedagógiai szakértői munkakörben, továbbá a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a szabadidő-szervező és a pedagógiai felügyelő munkakörökben foglalkoztatottak részére – kérelemre – pedagógusigazolvány kiadását kezdeményezi, a központi adatszolgáltatásra alkalmas rendszeren keresztül, a KIR adatkezelőjénél. Annak részére, akit pedagógus-munkakörből helyeztek nyugállományba, az utolsó munkáltató kezdeményezi a pedagógusigazolvány kiadását. A pedagógusigazolvány elkészítéséről a KIR adatkezelője gondoskodik.

(4) A pedagógusigazolvány tartalmazza a pedagógusigazolvány egyedi azonosítóját, a jogosult nevét, születési helyét és idejét, lakcímét és aláírását, a jogosult fényképét, azonosító számát, munkáltatója nevét és címét, a pedagógusigazolvány lejáratának napját és az igazolvány érvényességére vonatkozó adatot. A pedagógusigazolvány elektronikus adattárolásra és adatellenőrzésre alkalmas eszközzel ellátott igazolvány. A pedagógusigazolvány elkészítésére irányuló eljárásban a munkáltató – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a központi adatszolgáltatásra alkalmas rendszerrel, elektronikus úton terjeszti elő a pedagógusigazolvány elkészítésére irányuló kérelmet, és tesz jogszabályban meghatározott más eljárási cselekményeket. A munkáltató az eljárás során – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a központi adatszolgáltatásra alkalmas rendszerrel elektronikus úton tart kapcsolatot a KIR adatkezelőjével. A pedagógusigazolvány igénylésének további szabályait jogszabály határozza meg. A KIR adatkezelője a pedagógusigazolvány igényléséhez és előállításához szükséges személyes adatokat, a pedagógusigazolvány egyedi azonosítóját, a kiadott érvényesítő matrica sorszámát, valamint a jogosultság ellenőrzéséhez és nyilvántartásához szükséges további, személyes adatnak nem minősülő adatot tartalmazó nyilvántartást vezet. A KIR adatkezelője és a pedagógusigazolvány elkészítésében közreműködők a pedagógusigazolvány elkészítése körében tudomásukra jutott személyes adatot a pedagógusigazolvány érvényességének megszűnését követő öt évig kezelhetik.